

GARANȚIILE JURIDICE ÎN SISTEMUL ȘI STRUCTURA GENERALĂ A GARANȚIILOR

Vitalie MOSCALCIUC

Pornind de la ideea că garanțiile constituie un sistem de premise, condiții, mijloace, modalități și procedee social-economice, politice, morale, juridice și organizaționale, care asigură crearea condițiilor egale pentru orice subiect spre realizarea drepturilor și intereselor sale legitime [2, p.461], vedem că garanțiile constituie un fenomen atotcuprinzător și omniprezent. În accepțiunea clasică, garanțiile sunt clasificate în **generale** și **speciale**, unde din categoria garanțiilor generale făcând parte garanțiile politice, economice, sociale, mai nou – ideologice [4, p 254] și organizaționale [3, p.22], iar la categoria garanțiilor speciale, unii autori atribuind garanțiile juridice.

Dar ce este o garanție juridică, cum o individualizăm în sistemul de garanții și cum o deosebim de alte fenomene juridice? Pentru a găsi răspuns la aceste întrebări, este necesar de a determina însăși esența garanțiilor și de stabilit natura juridică a acestui fenomen.

Înțelegerea garanțiilor trebuie pornită de la identificarea elementelor sale structurale și definatorii. Astfel, în opinia noastră, fiecare garanție se individualizează prin *forma* și *obiectul* său, ce o deosebesc de orice alt tip de garanții, precum și de alte fenomene juridice. Totodată, forma și obiectul sunt acele elemente structurale ce facilitează înțelegerea a însuși fenomenului garanțiilor și delimitează diversele tipuri de garanții. Astfel, pornind de la forma de exprimare a garanțiilor, considerăm necesară distingerea garanțiilor exprimate sub o formă **normativă**, adică îmbrăcând forma unei norme juridice, și **nenormativă**. Garanțiile generale îmbracă atât o formă normativă, cât și o formă nenormativă, pe când garanțiile speciale au mereu doar forma normativă. Astfel, garanțiile generale ce sunt reflectate și întărite prin norme juridice sunt niște garanții normative, iar garanțiile ce rămân în afara reglementării normative sunt niște condiții și stări, rezultate din realitatea obiectivă și conjunctura istorică concretă.

Delimitarea garanțiilor normative generale de cele speciale constituie o provocare pentru cercetători și un subiect de multiple discuții. Astfel, V.A. Bobrova menționează că este logic de presupus

că garanțiile juridice sunt niște norme juridice, dar analiza normelor juridice arată că prin acestea sunt întărite și garanții generale [1, p.43].

Trebuie să constatăm justetea concluziilor la care a ajuns V.A.Bobrova precum că garanțiile generale, fiind întărite constituțional, obțin caracterul garanțiilor juridice, iar pe de altă parte, toate garanțiile juridice au un anumit substrat social, economic, politic, ideologic, organizațional. Cu alte cuvinte, toate garanțiile normative existente sunt interconectate și au un caracter juridic. Totuși, chiar dacă garanțiile juridice nu pot exista în afara unei forme normative, nu poate fi pus semnul egalității între garanții juridice și formă normativă. Astfel, orice garanție juridică îmbracă forma normativă, dar nu în toate cazurile garanția având o formă normativă este o garanție juridică, putând fi o garanție normativ-economică, normativ-socială, normativ-politică etc.

În încercarea noastră de a face o delimitare între garanțiile generale normative și garanțiile juridice, trebuie de pornit de la ideea clară că orice garanție normativă, indiferent că e o garanție generală sau specială (juridică) este în esență o normă juridică. Ca urmare, drepturile și libertățile sociale, prin recunoașterea din partea statului, îmbracă forma normativă, iar forma normativă devine garanția principală a respectării acestor drepturi și libertăți din partea statului, prin aceasta ele și devin garanții – ele garantează un drept câștigat prin numirea acestuia. Simpla acceptare de către stat a unor drepturi sau libertăți sociale este garanția primară a existenței acestor drepturi și libertăți. De aici deducem că orice drept sau libertate ce îmbracă forma normativă este o garanție a faptului recunoașterii acestui drept de către stat. Totodată, drepturile și libertățile sunt eterogene prin natura sa, astfel existând drepturi și libertăți politice, economice, ideologice, sociale etc. Astfel, în funcție de tipul dreptului subiectiv ce îmbracă forma normativă, urmează să distingem categorii identice de garanții – politice, economice, ideologice, sociale etc.

Pe de altă parte, în sistemul de garanții se plasează și garanțiile juridice, denumite, conform clasificării citate *supra* – garanții speciale.

Atât garanțiile generale, cât și garanțiile speciale, având o formă normativă, formează o categorie generică de garanții normative, iar în interiorul acestei categorii generice de garanții normative, trebuie găsit un algoritm de a distinge a garanțiilor economice, sociale, politice,

ideologice etc, pe de o parte, și a garanțiilor juridice, pe de altă parte, în caz contrar, riscăm să confundăm diversele tipuri de garanții și ca urmare să profanăm însuși conceptul de garanții.

Astfel, în viziunea noastră, pentru a delimita o garanție normativă juridică de orice alt tip de garanții normative, este necesară stabilirea **obiectului garanției**.

Dacă obiectul unei garanții normative este recunoașterea și declararea unui drept economic, politic, social, ideologic – aceasta este o garanție politică, economică, socială, ideologică, cu o formă de exprimare normativă. În doctrină aceste garanții au fost desemnate prin termenul de ”garanții materiale”. Totodată, specific pentru garanții materiale este obiectul de orientare al acestora – ele au întotdeauna ca obiect subiectul de drept, deoarece se adresează direct către acesta și garantează prin declarare un drept social, politic, economic, ideologic etc., al subiectului.

Pe de altă parte, se poziționează garanțiile speciale fiind de fapt garanții juridice, desemnate convențional prin termenul de „garanții procedurale”. Astfel, garanțiile procedurale au forma unei norme juridice, însă obiectul acestor garanții constituie drepturile subiective, adică acele garanții economice, sociale, politice etc. pe care trebuie să le garanteze.

Dacă garanțiile materiale au o orientare în exterior, către subiect, fiind niște drepturi subiective, având ca sarcină să declare și să garanteze prin forma lor juridică acele posibilități economice, sociale, politice de care dispune subiectul, atunci garanțiile procedurale au o orientare în interior – către aceste drepturi subiective, asigurând astfel un mecanism de punere în aplicare, apărare, realizare și restabilire a acestor drepturi.

Pornind de la constatările făcute, ajungem la concluzia că absolut orice fenomen este o garanție, fie este vorba de condiții sau stări politice, economice, sociale, care formează categoria garanțiilor generale nenormative, sau este vorba de garanții generale normative, care se materializează prin drepturi și libertăți politice, sociale, economice etc., sau într-un final construcții juridice menite să pună în funcțiune garanțiile generale normative. În aceste condiții absolut totul cade sub incidența conceptului de garanție, deoarece direct sau indirect, într-un fel sau altul reprezintă o garanție.

Totuși, garanțiile generale nenormative sunt niște stări și condiții, existente și obiective ce nu pot fi influențate și nici nu au o influență directă asupra drepturilor și libertăților subiective, și ca urmare nu pot fi cercetate prin prisma conceptului de garanții și astfel nu constituie obiectul cercetării juridice. Totodată, garanțiilor materiale le este rezervat doar un singur rol – să declare drepturile și libertățile câștigate de la stat, astfel ele fiind în sine niște drepturi și libertăți, pe când garanțiilor speciale le este rezervat un spectru funcțional mult mai larg.

Ca urmare, ajungem la concluzia că sub aspect funcțional ar exista doar o singură categorie de garanții veritabile – cea a garanțiilor speciale. Doar garanțiile speciale (garanții juridice) pot fi cu adevărat numite garanții, pe când garanțiile generale normative sunt pseudogaranții, iar garanțiile generale nenormative sunt doar niște condiții și stări. Astfel, garanțiile juridice fac parte din sistemul general al garanțiilor, însă pornind de la natura juridică și spectrul funcțional al acestora, garanțiile juridice constituie singura categorie veritabilă a garanțiilor.

Referințe:

1. БОБРОВА, Н.А. *Гарантии реализации государственно-правовых норм*. Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1984. 163 с.
2. МОРДОВЕЦ, А.С. *Социально-юридический механизм обеспечения прав человека и гражданина: монография*. Под ред. Н.И. МАТУЗО-ВА. Саратов: СВШ МВД РФ, 1996, 38 с.
3. ФАРБЕР, И.Е., РЖЕВСКИЙ, В.А. *Вопросы теории советского конституционного права*. В 2 т. Вып. 1. Саратов, 1967. 319 с.
4. ЭБЗЕЕВ, Б. С. *Советское государство и права человека*. Изд-во Саратовского ун-та, 1986. 182 с.